

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.290/2010/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Dobrossy István Ügyvédi Iroda (Debrecen, Simonffy u. 57., ügyintéző: Dr. Dobrossy István ügyvéd) által képviselt felperes neve **felperes címe** lakos felperesnek, a Dr. Nemes Gábor ügyvéd (Nyíregyháza, Hősök tere 14. II/12.) által képviselt **alperes neve, címe** lakos alperes ellen ajándék visszakövetelése és egyéb iránt indított perében a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 4. P. 20.874/2007/20. számú ítélete ellen a felperes által 21. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100 000 (Egyszázezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes az alperes nagyapja.

1995. január 23-án kelt ajándékozási szerződéssel a felperes C. I-nek - fiának, az alperes édesapjának - ajándékozta az 1/2 hányadban tulajdonában lévő **V.** alatti ingatlant. Az ajándékozási szerződés 4. pontja szerint a felek kölcsönösen kijelentették, hogy az ingatlant a jövőben is közösen kívánják használni és hasznosítani.

A megajándékozott és az alperes édesanyja között fennállt életközösséget **C. S-né** megszakította, az alperessel együtt C. I-től elköltözött. C. I. 2006. május 3-án öngyilkos lett.

Halála után a hagyatéki eljárást Dr. **B. Zs. m.** közjegyző folytatta le, aki Kjó 175/2006/5. számú hagyatékátadó végzésével az elhunyt hagyatékát a törvényes öröklés rendje szerint az alperesnek adta át.

A rendszerváltozást követően a felperesnek lehetősége nyílt arra, hogy különböző személyektől „aranykoronát vásárolva” a **V. R. F.** Mezőgazdasági Szövetkezettől ezen aranykoronákért gyümölcsös művelési ágú ingatlan tulajdonjogát szerezzék meg. Ily módon a **V. 1.** és a **V. 2.** helyrajzi számú ingatlanok vételárát fizette ki a felperes, s az ingatlanok tulajdonosaként az ingatlan-nyilvántartásba C. I-t jegyezték be.

1998. augusztus 24-én C. I. megvásárolta a **V. 3.** helyrajzi számú, a valóságban **V.** alatti építési telket 80 000 Ft vételárért. 2003. decemberéig ezen ingatlanra a felperes és C. I. által vásárolt építőanyagokból a család „kalákában” egy lakóépületet épített. Az építkezés költségeit a felperes és a fia azonos arányban viselték. A lakóépület építéskori anyagköltsége 5 331 371 Ft, munkadíja 2 038 176 Ft volt.

A felperes által az eljárás során becsatolt anyagszámlák ellenértéke összesen 2 434 904 Ft, a telek 2003-as forgalmi értéke a felülepítmény nélkül 100 000 Ft volt.

C. I. eltemetetésének költségeit a felperes viselte 104 000 Ft összegben, s ő állította a sírkövet 500 000 Ft-ért. 800 000 Ft-ot 2005. nyarán kölcsönadott a fiának, aki a tartozást nem fizette vissza. A felperes fiának tulajdonában volt, az alperes által megörökölt, **X** forgalmi rendszámú Ford Fiesta gépkocsi forgalomba helyezésével összefüggésben a felperes fizetett be 39 300 Ft-ot, s ő egyenlített ki a M. Bank részére C. I. helyett 48 550 Ft-ot, míg közüzemi számlák fejében 34 362 Ft-ot.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a **V.** alatti ingatlan $\frac{1}{2}$ hányadával, továbbá a **V. 1.** és **V. 2.** helyrajzi számú ingatlanokkal kapcsolatban a közte és néhai fia között létrejött ajándékozási szerződések érvénytelenségét, egyszersmind visszakövetelte az ajándékot a házasingatlan esetén arra hivatkozással, hogy az ajándékozásra azzal a feltevessel került sor, hogy a megajándékozott őt idős korában ápolni, gondozni fogja, s e feltevés a fia halálával megghiúsult. A két gyümölcsös művelési ágú ingatlan esetén az ajándék visszakövetelését arra alapította, hogy azokra létfenntartása veszélyeztetett volta miatt van szüksége. Kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a **V.** alatti ingatlan tulajdonjogát ráépítés címén teljes egészében megszerezte, s e címen 9 000 000 Ft megfizetésére, másodsorban tulajdonjoga bejegyzésének tűrésére kérte kötelezni az alperest. Hagyatéki hitelezői igényként 1 655 929 Ft megtérítésére tartott igényt, s kérte az alperes költségben való marasztalását.

Az alperes a kereset nagyobb részének elutasítását és a felperes költségben való marasztalását kérte. Állította, hogy a **S.** alatti ingatlan $\frac{1}{2}$ hányadának ajándékozásakor az ajándékozásnak nem volt a felperes által kinyilvánított feltétele, míg a gyümölcsös ingatlanok tekintetében azzal érvelt, hogy a felperes jövedelmi, vagyoni viszonyai miatt nincs rászorulva ezen ingatlanok tulajdonjogára, ezért az ajándék visszakövetelési igény elutasítását indítványozta. Előadta, hogy tudomása szerint a **V.** alatti ingatlanon álló felülepítményt a szülei építették saját anyagi eszközeik felhasználásával, ezért a ráépítés címén előterjesztett követelés megalapozatlan. A hagyatéki hitelezői igény címén

érvényesített követelésből elismerte a sírkőállítás 500 000 Ft-os, a temetési költség 104 000 Ft-os, illetve a közüzemi számlák közül 10 998 Ft-os követelés alapos voltát.

Az elsőfokú bíróság széles körben lefolytatott bizonyítási eljárást követően meghozott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1 526 212 Ft-ot, s kimondta, hogy e tartozásért az alperes a Dr. **B. Zs.** közjegyző Kjó 175/2006/5. számú hagyatékátadó végzésében meghatározott vagyontárgyakkal felel. Megállapította, hogy a felperes a **V. 3.** helyrajzi számú ingatlan 493/1000 tulajdoni hányadát ráépítés jogcímén megszerezte, s ezzel az alperes tulajdoni hányada 507/1000 tulajdoni hányadra csökkent. Ennek ingatlan-nyilvántartási átvezetése végett megkeresni rendelte a **M.** Körzeti Földhivatalt. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, s kimondta, hogy a felek a saját költségeiket maguk viselik.

A határozata indokolásában kifejtette, hogy alaptalan az ajándék visszakövetelése iránti igény. A **S.** alatti ingatlan ajándékozásáról szóló szerződés semmilyen feltételt nem tartalmaz, s a tanúvallomások alapján sem volt megállapítható az, hogy az ajándékozásra azzal a feltétellel került volna sor, hogy a felperest a néhai fia idős korában ápolni, gondozni fogja, önmagában pedig az ajándékozó erkölcsi elvárása nem ad alapot az ajándék téves feltevés címén történő visszakövetelésére.

A gyümölcsös művelési ágú ingatlanokkal kapcsolatban a felperes által megjelölt jogcímet - az ingatlanok tulajdonjogára létfenntartása érdekében van szüksége az ajándékozónak, s az ajándék visszaadása a megajándékozott létfenntartását nem veszélyezteteti - nem találta megalapozottnak, mert megállapította, hogy a felperes havi 35 000 Ft nyugdíjat kap, ezt meghaladóan egy 10 éves tehergépkocsi után 70 800 Ft, míg egy 4 éves személygépkocsi után 9 240 Ft gépjárműadót fizet; rendelkezik 1 ha, 2002-es telepítésű gyümölcsös tulajdonjogával; házastársa szociális járadékos; a **S.** alatti két szobás ingatlanban laknak, melynek 1/2 része a házastársa tulajdonát képezi, további 1/2 része a felperes hasznélvezeti jogával terhelt. Emellett a **V.** alatti az alperes tulajdonában lévő ingatlanon a felperesnek holtig tartó hasznélvezeti joga van. Rögzítette azt is, hogy a felperes a rendszerváltást követően tehergépkocsit vásárolt, fuvarozásra iparjogosítványt váltott ki, traktorral, tárcsával rendelkezett, mely eszközökkel vállalkozott. E tényekből azt a következtetést vonta le, hogy a felperes rendelkezik azzal a jövedelemmel és vagyonnal, ami a megélhetését biztosítja, ezért az ajándék visszakövetelésének jogszabályban írt feltételei nem állnak fenn.

A ráépítéssel kapcsolatos követelés kapcsán nem fogadta el az alperes védekezését, nem találta megállapíthatónak, hogy a **H. 3.** alatti ingatlanon épített felülepítmény kizárólag az alperes szüleinek finanszírozásában épült meg. Az alperes édesapja ugyanis olyan jövedelemmel rendelkezett az építkezés 1999-2003. közötti idején, melyek az építkezés költségeinek fedezetére nem voltak elégségesek. Tényként rögzítette, hogy az építkezéshez sem pénzügyi kölcsönt nem vettek igénybe, sem szociálpolitikai kedvezményt nem használtak fel. A felperes az építkezés tényleges anyagköltségének mintegy 30 %-át fedező korabeli számlákkal igazolta, hogy a kivitelezés anyagköltségéhez ő is hozzájárult. Az építkezéssel kapcsolatban elhangzott tanúvallomásokot mérlegelve arra a következtetésre jutott, hogy az építkezés költségeit a felperes és a néhai C. I. és családja egyenlő arányban viselték. A szakértői vélemény alapján állapította meg a felülepítmény

műszaki értékét, azon belül az anyag- és díjtétel összegét, illetve a telek forgalmi értékét, s a Legfelsőbb Bíróság PK. 7. számú állásfoglalása V. pontja értelmezésével akként határozott, hogy a **V.** alatti ingatlan 493/1000 tulajdoni hányadát szerezte meg ráépítés jogcímén a felperes, és ennek következtében az alperes korábbi 1/1 hányadú tulajdonjogának mértéke 507/1000 hányadra módosult.

A felperes által érvényesített hagyatéki hitelezői igények közül az alperes elismerése, illetve a felperes által csatolt okiratok, valamint a kölcsön tekintetében a meghallgatott tanúk vallomása alapján megállapította, hogy ez az igény 1 526 212 Ft erejéig alapos, ezt az összeget az alperes köteles a felperes részére megfizetni, e tartozásért a Ptk. 679. § (1) bekezdése alapján a hagyaték tárgyaival és annak hasznaival felel.

A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján mondta ki, hogy a felek maguk viselik a perrel felmerült költségeiket.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben kérte a megyei bíróság határozatának megváltoztatását, az ajándék visszakövetelése és a ráépítés vonatkozásában a keresetének megfelelő határozat hozatalát. Azzal érvelt, hogy a megyei bíróság ítélete jogszabálysértő és megalapozatlan, mert a felmerült bizonyítékokat, tényállási elemeket tévesen értelmezte, a megállapított tényekből helytelen következtetéseket vont le.

A felperes jövedelmi, vagyoni viszonyaival összefüggésben hangsúlyozta, hogy a felperes nem teherfuvarozó vállalkozó, a tulajdonában álló tehergépkocsi a forgalomból ki lett vonva. A felperes ma már gazdálkodást nem folytat, sem traktor, sem tárcsa nincs a tulajdonában. A személygépkocsiját értékesítette, a tulajdonában lévő ingatlanon folytatott gyümölcstermesztés pedig veszteséges. A felperes és házastársa megélhetését csak a felperes 39 525 Ft-os, míg házastársa 38 710 Ft-os nyugdíja biztosítja. Emiatt a gyümölcsös művelési ágú ingatlanok tulajdonjogára feltétlenül szüksége van, mert az megélhetésük biztosításához nélkülözhetetlen. Előadta, hogy e két ingatlant azzal a feltevéssel ajándékozta fiának, hogy a megajándékozott és családja őt és házastársát idős korában anyagilag támogatni fogja, ám e feltevése fia halálával megghiúsult, így ezen ingatlanok tulajdonjogát a Ptk. 582. § (3) bekezdése alapján is igényelte.

A **H** utcai építkezés kapcsán azzal érvelt, hogy C. I. az építkezés időszakában kb. 30-40 000 Ft havi jövedelemmel rendelkezett, amelyből házastársát és három gyermekét is el kellett tartani, így önerőből gyakorlatilag semmilyen összeggel nem járult hozzá a kivitelezés költségeihez. A tanúk sem állították, hogy fia rendelkezett megfelelő anyagi háttérrel az építkezés finanszírozásához. Ezzel szemben ő az építkezés idején olyan anyagi körülmények között élt, hogy jövedelméből az építkezés költségeit fedezni tudta, s ezt részben igazolják az általa becsatolt anyagszámlák is. A tanúk azt is bizonyították, hogy az építkezés kezdetétől annak befejezéséig végig részt vett a munkában, nemcsak anyagilag támogatta azt. Nem vitatta ugyanakkor, hogy fia is közreműködött az építkezésben, ám tevékenysége csak kisebb mértékű segédmunkát jelentett. Mindezek alapján tehát alaptalanul hivatkozik az alperes arra, hogy az építkezést jelentős részben az édesapja finanszírozta.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes fellebbezési eljárási költségben való marasztalását kérte.

A **S.** alatti ingatlan $\frac{1}{2}$ hányadának ajándékozásával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy tévesen hivatkozik a felperes az ajándékozási szerződés 4. pontjára, mint az ajándékozás általa állított feltételének igazolására, ugyanis a megajándékozott ebben az ingatlanban soha nem lakott, azt az ajándékozóval közösen nem használta, hasznosította. Állította, hogy a felperes semmilyen módon nem juttatta kifejezésre az általa hivatkozott feltevést, így az ajándékozás oka csak a szerződő felek között fennálló szülő-gyermei kapcsolat volt. A felperes rászorultságával összefüggésben utalt arra, hogy a felperes és házastársa rendszeres jövedelemmel rendelkezik, amellettt gazdálkodást folytatnak, amelyből jövedelemre tesznek szert, ezt meghaladóan el nem hanyagolható értékű ingatlanokon fennálló haszonélvezeti jog is megilleti a felperest. Hivatkozott arra, hogy a felperes visszakövetelési joga elenyészett, hiszen majd két évig nem érvényesítette igényét a fia halálát követően. Azzal is érvelt, hogy a Legfelsőbb Bíróság PK. 76. számú állásfoglalása értelmében a megajándékozott örökösétől csak akkor követelhető vissza az ajándék, ha az a társadalmi felfogás szerint indokolt, már pedig az adott esetben az ajándék visszakövetelésének ilyen elfogadott indoka nincs.

A ráépítéssel való tulajdonszerzés kapcsán hangsúlyozta, hogy a **H. 3.** alatti ingatlanon létesített felülepítmény a felperes és az alperes szüleinek közös gazdálkodása eredményeként jött létre, ezzel ellentétes tény megállapítására vonatkozó tanúvallomás nem hangzott el, így a megyei bíróság e körben tett megállapítása helytálló.

Az ítélet tábla a fellebbezést nem találta alaposnak.

A felperes keresetében az ajándékozási szerződések érvénytelenségének megállapítását kérte, anélkül, hogy megindokolta volna, hogy miért tekinti azokat érvénytelennek. Ezzel kapcsolatban az ítélet tábla szükségesnek tartja megjegyezni, hogy az ajándékozási szerződés is lehet semmis vagy megtámadható az általános szabályok szerint, azonban az érvénytelenségi oknak a szerződéskötéskor kell fennállnia. Az ajándék visszakövetelését mindig valamilyen utólagos körülményváltozás alapozhatja meg, s az nem hat ki a szerződés érvényességére, sőt az ilyen igény érvényesítésének feltétele az érvényes ajándékozási szerződés.

A felperes módosított keresetében a S. utcai ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadát a Ptk. 582. § (3) bekezdésére, a két gyümölcsös tulajdonjogát a Ptk. 582. § (1) bekezdésére hivatkozással követelte vissza. A fellebbezésben az utóbbi két ingatlannal kapcsolatban a követelése jogalapjaként a feltevés meghíúsulására is hivatkozott, ez a keresetváltoztatás azonban - figyelemmel arra, hogy a két különböző jogcím jogi és ténybeli alapja eltérő, - olyan új kereset előterjesztésének minősül, mely a Pp. 247. §-a szerint a másodfokú eljárásban nem megengedett, ezért az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét e körben csak az elsőfokú eljárásban előterjesztett jogcím figyelembe vételével bírálta felül.

A Ptk. 582. § (3) bekezdése alapján az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges meghíúsulása miatt a Legfelsőbb Bíróság PK. 76. számú állásfoglalásának I. pontja szerint csak akkor követelhető vissza az ajándék, illetőleg csak akkor követelhető az ajándék

helyébe lépett érték, ha az ajándékozás összes körülményére kiterjedő vizsgálódás alapján az állapítható meg, hogy valamilyen lényeges körülményre vonatkozó feltevés indította az ajándékozót az ajándékozásra, s e feltevés nélkül az ajándékozásra kétséget kizáróan nem került volna sor. E konjunktív feltételek fennálltának bizonyítása az ajándékozót terheli.

Egységes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy az ajándék visszakövetelésére e jogcímen kizárólag akkor kerülhet sor, ha a visszakövetelés alapjául szolgáló feltevést az ajándékozó az ajándékozáskor kifejezetten vagy legalább a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánította. Az ajándékozó esetleges elképzelései vagy reményei, amelyet sem az ajándékozáskor, sem később nem juttatott kifejezésre, nem azonosíthatóak a jogszabályban megkívánt feltevessel (BH. 1985. évi 104. jogeset, 1997. évi 486. jogeset, 2009. évi 355. jogeset). Az ilyen megszorító értelmezésnek megfelelő feltevés ajándékozáskori megléte kétséget kizáró bizonyítottságának hiányában fogalmilag nem kerülhet szóba a feltevés végleges megghiúsulása sem (BH. 1983. évi 126. jogeset). Az ajándékozó erkölcsi elvárása önmagában nem ad alapot az ajándék téves feltevés címén történő visszakövetelésére (BH. 2000. évi 490. jogeset). A téves feltevése alapított visszakövetelési jog érvényesítése során elsősorban az ajándékozás időpontjában fennállott és az ajándékozó szándékát döntően meghatározó kíváncsalmat kell bizonyítani, amely nem azonosítható az ajándékozó általános erkölcsi elvárásaival, hanem konkrétan kinyilvánított, a megajándékozott számára is felismerhető feltevést kell kifejezésre juttatnia.

Az e körben meghallgatott tanúk közül egyedül a felperes veje, **M. J.** utalt vallomában arra, hogy az ajándékozás feltétele volt, hogy „néhai sógora gondoskodni fog apósáról, ha az élet úgy hozza” (13. sorszámú jegyzőkönyv), ám e nyilatkozat nem elégséges a szükséges feltevés fennálltának igazolására.

Nem vitás, hogy a felperes jó anyagi körülmények között élt, aki mindkét gyermekét egyformán igyekezett támogatni, a lányának is házat épített **K. A.** tanú vallomása 19. sorszámú jegyzőkönyv, 3. oldal első bekezdés). A felperes két gyermekének családjában a gyermekek száma is azonos, nem indokolta semmi, hogy a fiával szemben támasszon gondozására irányuló elvárást, különösen arra tekintettel, hogy nem támogatta C. I. párválasztását sem, s emiatt soha nem volt felhőtlen a kapcsolat közöttük (3. sorszámú jegyzőkönyv, 2. oldal, utolsó bekezdés, a felperes személyes nyilatkozata). A felperes házastársa adta elő, hogy „semmiképpen nem akarom megengedni, hogy azt a vagyont, amiért én és a férjem dolgoztunk meg, azt elvigyék” (13. jegyzőkönyv, 2. oldal, 5. bekezdés). E tényekből, nyilatkozatokból, körülményekből nem vonható le olyan következtetés, hogy a felperes az állított feltevését bármilyen módon kifejezésre juttatta volna. Hangsúlyozza az ítélőtábla, hogy a családjogi törvény 60-69. §-ában biztosított tartásra való jogosultság és a Ptk-ban szabályozott tartás reményében nyújtott ajándék visszakövetelése iránti igény két különböző személyes jog, a Csjt. szerint a leszármazót terhelő tartási kötelezettség nem azonosítható az ajándékozáskor egyértelműen kinyilvánított tartás reményére vonatkozó feltevessel.

Összességében helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az ajándékozásnak nem volt az ajándékozó által kinyilvánított feltétele, ilyen feltevés hiányában pedig az e címen való visszakövetelési jog további tényállási elemeinek vizsgálata szükségtelen.

A két gyümölcsös esetében a felperes keresetét a Ptk. 582. § (1) bekezdésére alapozta. A Ptk. miniszteri indokolása ezzel kapcsolatban kiemeli, hogy „minthogy az ajándékozással a megajándékozott ingyenesen gazdagodik, erkölcsi kötelezettsége, hogy ne legyen közömbös akkor, ha a körülmények változása folytán az ajándékozó létfenntartása veszélybe kerül. Az 582.§ (1) bekezdése ezt az erkölcsi követelményt jogi kötelezettséggé avatja. Feljogosítja az ajándékozót az ajándék visszakövetelésére, mégpedig olyan mértékben, amilyen mértékben arra létfenntartása érdekében szüksége van. Ezt a visszakövetelési jogát azonban az ajándékozó csak szorosan meghatározott feltételek fennforgása esetén gyakorolhatja, mert nyomós érdekek szólnak amellett is, hogy a megajándékozott bízasson az ajándék véglegességében. Az ajándék visszakövetelésére csak az ajándékozó létfenntartása érdekében kerülhet sor; a létfenntartást nem veszélyeztető, de egyébként súlyos anyagi romlás tehát erre alapul nem szolgálhat. További megszorítást jelent, hogy az ajándékozó csak a még meglévő ajándékot, illetve annak még meglévő részét követelheti vissza. A visszakövetelési jogot a Ptk. nem köti határidőhöz. Azzal az ajándékozás megtörténte után bármilyen hosszú idő múltán élhet az ajándékozó. Örököseire viszont ez a jog nem száll át; az ő anyagi romlásuk nem szolgálhat alapul az ajándék visszakövetelésére. A fentiekhez képest ugyancsak megszünteti a visszakövetelés jogát a megajándékozott halála; az ő örökösei már nem állnak olyan viszonyban az ajándékozóval, ami indokoltá tehetné a visszakövetelési jog elismerését.”

A Legfelsőbb Bíróság ennek megfelelően úgy foglalt állást egy eseti döntésében (BH. 2008. évi 149. jogeset), hogy az ajándék visszakövetelésének létfenntartás céljából csak a megajándékozott életében van helye; örököseivel szemben ilyen igény nem támasztható. Határozatában kifejtette, hogy „a Ptk. 582. §-ának (1) bekezdéséhez fűzött indokolás és az ennek nyomán kialakult következetes bírói gyakorlat értelmében a visszakövetelés jogát a megajándékozott halála megszünteti. Az ő örökösei ugyanis már nem állnak olyan viszonyban az ajándékozóval, ami indokoltá tehetné a visszakövetelési jog elismerését. Az egyébként is kivételes ajándék visszakövetelési jog előfeltételeit ilyen esetben nem a szerződő felek között, hanem az egyik szerződő fél és annak jogutódjai viszonylatában kellene vizsgálni, amely eleve kizárja az eredetileg szerződő felek releváns körülményeinek feltárását.”

Mindemellett csupán megjegyzi az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság a felperes létfenntartásának veszélyeztetett voltával kapcsolatban a bizonyítékokat helyesen, nem iratellenesen mérlegelte. A felperes a 3. sorszámú jegyzőkönyvben személyesen nyilatkozott jövedelmi, vagyoni viszonyairól, s ezen előadás alapján állapította meg a bíróság, hogy a felperesnek 1 ha külterületi gyümölcsös ingatlan áll tulajdonában, melyen almatermesztéssel foglalkozik, továbbá a S. utcai, fele részben házastársa, fele részben az alperes tulajdonában lévő ingatlan 1/2 hányadán, illetve az alperes tulajdonában lévő H utcai ingatlan egészén holtig tartó haszonélvezeti joga van. A felperes előadta azt is, hogy a háza körül 200 m² területen fólia alatt paprikát, paradicsomot is termeszt. A megyei bíróság e körben megjegyezte, hogy „a rendszerváltozást követően tehérgépkocsit vásárolt, fuvarozással iparjogosítványt váltott ki, traktorral, tárcsával rendelkezett, mely eszközökkel vállalkozott.” A felperes a fellebbezésében állította, hogy e vagyontárgyak már nincsenek a tulajdonában, ám az elsőfokú ítélet megállapításai a felperes személyes nyilatkozata alapján megfelelnek a valóságnak, a bíróság által használt múlt idő pedig

egyértelművé teszi, hogy e vagyontárgyakat, s az egyéb rögzített tényeket a felperes jelenlegi vagyoni viszonyainak megállapításakor nem vette figyelembe.

A ráépítésre alapozott igény elbírálása során az elsőfokú bíróság minden, a felek által indítványozott bizonyítást foganatosított: a tanúkat meghallgatta, az okiratokat figyelembe vette, szakértői véleményt szerzett be, s e bizonyítékokat a Pp. 206. §-a előírásainak megfelelően mérlegelte, az ezzel kapcsolatban kifejtetteket az ítélet tábla osztja.

A felperes arra hivatkozott, hogy a **H** utcai építkezést teljes egészében ő finanszírozta, az építőanyagokat kizárólag ő vásárolta. A bizonyítás e tekintetben a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján őt terhelte. A rendelkezésére álló számlákat ezzel összefüggésben becsatolta, azokat a szakértő és a megyei bíróság is maradéktalanul elfogadta a felperes kivitelezéshez való hozzájárulása mértékének megállapítása során. E számlák közül azonban a falazótégla 329 218 Ft-os, és a betongerenda 152 460 Ft-os vételét igazoló C.I. névre van kiállítva, ami kétséges teszi a felperes állítását, tekintettel arra is, hogy előadása szerint az építőanyag szállítását ő bonyolította le, míg házastársa tanúvallomása szerint ezen anyagokat is ők rendelték meg. Így nincs más ésszerű magyarázata e ténynek, minthogy ezeket az anyagokat C. I. vásárolta.

Az építkezésben kétségtelenül részt vett a felperes, ezért javára nemcsak az anyagszámlák, hanem a munkája ellenértékét is el kellett számolni, s ezt a megyei bíróság meg is tette.

Nem hagyható figyelmen kívül az, hogy több tanú az alperesre, illetve **C. I.**-ra tekintettel vett részt a kivitelezésben (**S.L., P.B., G.M., G.A.** akiket előadásuk szerint **C. I.** fizetett, így az ő munkájuk ellenértékét a néhai építkezéshez való hozzájárulásaként kell elszámolni).

G. M. - C. I. korabeli munkatársa - arról is nyilatkozott, hogy havonta 60-80 000 Ft volt átlagban a keresetük, míg **S. L.-né** előadta, hogy „jól keresett a néhai és hát jövedelmük származott a közösen művelt gyümölcsösből is” (10. sorszámú jegyzőkönyv, 7. oldal).

Mindezek, valamint az elsőfokú bíróság által is figyelembe vett egyéb körülmények alapján e körben is megalapozott a megyei bíróság határozata.

Tekintettel arra, hogy a fellebbezés a hagyatéki igény címén előterjesztett keresetet részben elutasító döntést nem sérelmezte, az ítélet e részét, valamint az alperest marasztaló rendelkezéseket az ítélet tábla a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján nem érintette, míg a határozatot egyebekben a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés alaptalan volt, ezért a felperes köteles az alperes részére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési eljárási költség megtérítésére. E címen az ítélet tábla az alperes képviselőjének munkadíját számolta el, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5)-(6) bekezdése alapján állapította meg, mérsékelt összegben, arra figyelemmel, hogy az alperes képviselője írásbeli ellenkérelmet ugyan előterjesztett, azonban a másodfokú tárgyaláson nem jelent meg.

A felperes személyes költségmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján.

D e b r e c e n, 2010. június hó 24.

Szabóné dr. Bélteky Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. előadó bíró,
Süliné dr. Tózsér Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
tisztviselő